

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в м. Освенцім (Республіка Польща)

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Збірник тез доповідей

24 березня 2021 р.

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 15 квітня 2021 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Ігнатишин М. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц., Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У. В. – Ph.D. ст. викл., Михальчинець Г. Т. – ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 24 березня 2021 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2021. – 289 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

© Мукачівський державний університет, 2021

ЧУКАЄВА І. К. ВПЛИВ ТАРИФІВ НА РОЗВИТОК МІЖТРАНСПОРТНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ПРИ ТРАНСПОРТУВАННІ НАФТИ ТА НАФТОПРОДУКТІВ	142
ЧУКРАН Й. Й. СТРАТЕГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	146
ШАШОВЕЦЬ Й. П. СИСТЕМНІ ТА ЛОКАЛЬНІ ПРОЯВИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	149
Секція 3. Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності	
ВИСОЧАНСЬКА М. Я. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В КОНТЕКСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	153
ГОЛОВАЧКО В. М. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	156
ГОЛОВАЧКО В. М., ВИБЕР Е. Ф. ІНФОРМАЦІЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	159
ГОЛОВАЧКО В. М., ПАВЛЮХ Б. Б. УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	162
ЛИСЕЦЬКА Н. М. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО РОЗКРИТТЯ ТА КОНТРОЛЮ НЕЗАДЕКЛАРОВАНИХ АКТИВІВ	165
МАКСИМЕНКО Д. В., БАБІЧ В. В. ОБЛІК ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ	167
ОБЩЬКИЙ А. А. КОНЦЕПТУАЛЬНА РОЛЬ АУДИТУ В КАПІТАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ	169
РЕСЛЕР М. В., ЗАЯЦЬ О. Є. АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА	171
СТОРОЖУК О. В., БЕЗПАЛЬКО Т. В. ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ СВІТУ	175
СТОРОЖУК О. В., ВАСИЛАКИЙ В. ДЕРЖАВНА МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	177
СТОРОЖУК О. В., ДЕНИСЮК А. М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	179
ЯРЕМКО О. П. ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА	182
Секція 4. Фінансове регулювання економічних процесів	
БОШИНДА І. М. ОЦІНКА РЕГІОНІВ В ПРОЦЕСІ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО БІЗНЕСУ	185
БРАТЮК В. П., ЮРИК М. І. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ	188
ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю., КШ Д. І. ДЕПОЗИТИ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ	191
ГОБРЕЙ М. В. РОЛЬ ПРЯМИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	193
ДЕНИСЮК А. М., СТОРОЖУК О. В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	196
ЖИВКО З. Б., ЛЕСИК І. І., РОДЧЕНКО С. С. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ БАНКУ	198
КИРИЗЮК С. В. ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОКРЕМИХ ТЕРИТОРІЙ: ВИКЛИКИ ПРОСТОРОВІЙ СПРАВЕДЛИВОСТІ	201
СІДЕЛЬНИКОВА Л. П. БЮДЖЕТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОНИ КРАЇНИ	204
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Г. Т., ГОЗДА Н. М. ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	207
ЛІНТУР І. В., ГЛАДИНЕЦЬ М. Ю. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ	209

3. Розвиток інновацій у сучасній банківській сфері України / Н.М. Матвійчук, Н.Ю. Бурлачук, Ж.В. Гарбар // Молодий вчений. – 2015. – № 5 (20). – Ч. 2.
4. Ринок інноваційних банківських продуктів в Україні / В. О. Хоменко // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/65-1.pdf>.

УДК 336.027

**І. В. ЛІНТУР,
С. М. ДЕМЧИК**
Мукачівський державний університет

РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ МОНЕТАРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Сучасний стан розвитку світової фінансової системи характеризується зміною ролі та функцій центральних банків у монетарному регулюванні економіки, що зумовлено фінансовими проблемами та дисбалансом у структурі фінансового ринку та державних фінансах окремих країн.

Роль центральних банків у фінансовій системі монетарного регулювання економіки значно розширилася та ускладнилася. Зросло їх значення в управлінні монетизацією та стимулюванні економічного зростання. Вони змушені поєднувати виконання функцій із реалізацією економічної політики, особливо у сфері валютного та антикризового управління, стримування інфляції та забезпечення фінансової стабільності. Такі зміни необхідні, щоб зосередити увагу на ролі та функціях центральних банків, розробленні та впровадженні нових підходів, методів та інструментів регулювання грошових та фінансових ринків на основі відповідної монетарної політики.

Проаналізуємо динаміку основних монетарних показників України у 2010-2020 рр. Та проведемо дослідження тенденцій монетарної політики здійснимо за період 2014-2020 рр. [1].

Головним інструментом монетарної політики в Україні у 2014–2015 рр. була визначена облікова ставка, яка доповнювалася постійно діючими кредитним та депозитним механізмами овернайт. Фактично, аналізуючи результати монетарної політики 2015 р., доходимо висновків, що НБУ зумів забезпечити технічні передумови для переходу до режиму інфляційного таргетування, зокрема: було побудовано макроекономічні моделі, розроблено квартальний прогнозний цикл, створені інституційні передумови, у тому числі

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

забезпечена незалежність Національного банку у використанні інструментів для досягнення своєї цілі, усунене фіскальне домінування, змінений процес прийняття рішень із монетарної політики.

На початку 2016 року Національний банк перейшов до застосування режиму інфляційного таргетування. Схвалення Радою Національного банку Основних засад монетарної політики на 2017 рік та середньострокову перспективу в грудні 2016 року юридично закріпило інфляційне таргетування як режим монетарної політики в Україні. Саме застосування режиму інфляційного таргетування дало змогу скоротити індекс інфляції 2016 р. до 12,4% порівняно із 43,3% 2015 р., або на 30,9 в.п., що стало значним досягненням монетарної політики та позитивно вплинуло на стабілізацію національної економіки – ВВП уперше продемонстрував приріст +2,9% у доларовому еквіваленті (2015 р. – 31,3% у доларовому еквіваленті).

У наступний період 2017–2019 рр. вектором монетарної політики також було визначено забезпечення цінової стабільності та утримання інфляції в межах запланованого показника: 2017 р. – $8\% \pm 2\%$; 2018 р. – $6\% \pm 2\%$; 2019 і надалі – $5\% \pm 1\%$. Тобто пріоритетом діяльності Національного банку України стало зниження інфляції до однозначного показника та утримання його на такому рівні в середньостроковій перспективі.

У 2020 р. основними пріоритетами монетарної політики також було визначено «досягнення та забезпечення цінової стабільності» через «використання монетарного режиму інфляційного таргетування, який водночас сприяє забезпеченню стійких темпів приросту ВВП». Проте світова пандемія COVID-19 похитнула сформовану стабільність на грошовому ринку: через карантин і паніку серед населення наприкінці прослідковувався шок у вигляді ситуативного послаблення гривні та ажіотажного підвищення попиту на окремі товари упродовж перших тижнів карантину (березень-квітень 2020 р.).

Однак завдяки очищенню банківської системи, фіскальній консолідації, плаваючому курсу та більш дієвій монетарній політиці така ситуація виявилася короткостроковою. Рівень інфляції у перші місяці 2020 р. залишався нижчим, ніж прогнозувалося. Однак надалі інфляція обмежуватиметься падінням споживчого попиту і збереженням низьких цін на енергоносії. Водночас варто зазначити, що підвищений попит на товари першої необхідності та ажіотаж на валютному ринку, спричинений психологічними чинниками, досить швидко вичерпалися. Ці чинники не будуть надалі значно впливати на інфляційну динаміку, на відміну від ефекту згортання внутрішнього попиту та суттєвого зниження світових цін на енергоносії.

Підводячи підсумки провадження монетарної політики НБУ, можна систематизувати основні напрями монетарної політики України упродовж 2010–2020 рр.:

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

1. Упродовж досліджуваного періоду 2010–2020 рр. НБУ здебільшого реалізовував жорстку рестрикційну політику «дорогих грошей» із незначними пом'якшеннями наприкінці 2018–2019 рр., про що свідчить рівень облікової ставки НБУ та обсяг кредитів, наданих банками в економіку держави.

2. Беззаперечним пріоритетом монетарної політики було досягнення та підтримання цінової стабільності порівняно з іншими цілями та завданнями у грошово-кредитній сфері, що постійно відображалося в Основних засадах грошово-кредитної політики на поточний рік.

3. Основним інструментом монетарної політики впродовж останніх років залишалася облікова ставка, яка оперативно змінювалася залежно від ситуації у фінансовій сфері.

4. Рішення щодо параметрів монетарної політики ґрунтувалися на комплексному макроекономічному аналізі та прогнозі.

5. Було впроваджено режим плаваючого обмінного курсу, який визначається ринковими умовами без попереднього встановлення бажаного або прогнозного значення.

6. Відбулося посилення прозорості діяльності НБУ, що відобразилося в оприлюдненні інформації на офіційному сайті у Річному звіті НБУ, Інфляційному звіті Національного банку України, Звіті НБУ про фінансову стабільність, постійних прес-релізах щодо базових рішень регулятора у сфері грошово-кредитної політики, проведення наукових семінарів, конференцій.

Таким чином, дослідивши монетарну політику НБУ у ретроспективі 2014–2020 рр., її інструменти та результати, можемо дійти певних висновків щодо ролі монетарної політики у розвитку національної економіки, її позитивних та негативних аспектів впливу на фінансово-економічну систему держави.

Можемо констатувати, що монетарна політика України є важливим інструментом регулювання економіки. Підвищення її дієвості та ефективності позитивно впливає на соціально-економічне становище країни загалом та дасть змогу подолати сучасний кризовий стан фінансової системи, спричинений пандемією.

Монетарна політика Національного банку і надалі повинна бути спрямована на підтримання режиму плаваючого обмінного курсу та нарощення рівня міжнародних резервів, а також здійснення контролю за зростанням грошових агрегатів, відповідно до програми співпраці з МВФ.

Література:

1. Матеріали офіційного сайту Національного банку України. <https://bank.gov.ua/>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>